

بِسْمِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

عن علي بن الحسين عليه السلام قال:

﴿لَوْ يَعْلَمُ النَّاسُ مَا فِي طَلْبِ الْعِلْمِ لَطَبَّوهُ وَ لَوْ بَسَفَكَ الْمُهْجَ وَ حَوْضِ اللَّجْجِ﴾

الكافي، جلد ۱، صفحه ۳۵

امام خامنه‌ای مدظله‌العالی:

درس خواندن و تهذیب اخلاق و هوشیاری سیاسی همراه با تلاش‌های انقلابی،
وظائفی هستند که دختران و پسران این نسل باید آنها را هرگز فراموش نکنند. ۱۳۹۸/۹/۲۴

عنوان:

پایه‌های دوگانگی تشریح در سیر انسان‌ها

شناسنامه مطلب	
e-w-44	کد مطلب
نحو و معانی و منطق	موضوع
علمی / سایر علوم / تحقیق و مطالب علمی / یادداشت / دروس حوزوی / سؤال و تمرین	رده
عطف نسق، واو عاطفه، اغراض عطف، بصیرت، الله، شیطان، فطریات، اضمار قبل از ذکر	برچسب
۱. محتوای این فایل، پاسخ به تمرین ۵۰۸ از تمارین کانال کاربرد علوم حوزوی در پیام‌رسان ای‌تا است. ۲. در تولید این فایل از نرم‌افزار جامع الاحادیث و قواعد ادبیات عرب متعلق به مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی استفاده شده است.	توضیحات

پایگاه تزکیه‌ای، علمی، بصیرتی و مهارتی نُمُو

nomov.ir

«عن أبي جعفر قال: قال رسول الله ص يا أيها الناس إنما هو الله و الشيطان و الحق و الباطل و الهدى و الضلالة و الرشد و الغي و العاجلة و العاقبة و الحسنات و السيئات فما كان من حسنات فله و ما كان من سيئات فللشيطان»^۱

تمرین:

۱. مرجع ضمیر «هو» را ذکر کنید.
۲. نوع «واو» را در بین مفردات خبر شریف تعیین کنید.
۳. نتیجه ذیل خبر مبتنی بر چه استدلالی از صدر آن است؟

پاسخ:

۲. واوهای فرد برای معیت است. البته مراد از معیت، واو قبل از مفعول معه نیست بلکه نوعی واو عطف است که برای جمع به کار می‌رود و واوهای زوج برای عطف ساده و معمولی است. نتیجه اینکه الله و الشیطان باهم متعاطف اند و الحق و الباطل باهم متعاطف اند و الهدی و الضلالة باهم و هكذا به حساب معیت و الحق و الهدی و الرشد و ... با الله متعاطف اند به حساب مطلق عطف^۲ و عامل در همه، عامل در الله است بنابر اینکه هر دو نوع عطف، عطف مفرد باشد. ابن هشام می‌گوید: «لا يجوز» ما اختصم زيد و لا عمرو» لأنه للمعية لا غير، و أما (وَمَا يَسْتَوِي الْأَعْمَى وَ الْبَصِيرُ، وَ لَا الظُّلْمَاتُ وَ لَا النُّورُ، وَ لَا الظُّلُّ وَ لَا الْحَرُورُ، وَ مَا يَسْتَوِي الْأَحْيَاءُ وَ لَا الْأَمْوَاتُ) فلا الثانية و الرابعة و الخامسة زوائد لأمن اللبس^۳».

۱. مرجع ضمیر هو، مابعد است لفظاً و رتبةً و این از موارد جواز است که مفید تفخیم مطلب برای مخاطب باشد تا خبر در وی اثر شگرف‌تری بگذارد.

۱. وسائل الشيعة، ج ۱، ص: ۶۷

۲. محتمل است که الباطل و الضلالة و ... با الشیطان متعاطف باشند اگرچه این نکته در عامل تأثیری ندارد.

۳. مغني اللبيب؛ ج ۲؛ ص ۳۵۵

مراد از مابعد نیز نه الله است و نه هر دوی الله و الشیطان تا اشکال شود چرا لفظ ضمیر، مفرد است بلکه مراد جهت جامع بین الله و الشیطان است که در ذهن متکلم حاضر است و با دو لفظ الله و الشیطان و نیز دو لفظ الحق و الباطل و ... به آن اشاره می‌کند یعنی اینکه واقع شریعت و راهی که در خارج برای انسان وجود دارد دوگانه‌ایست که انسان بایست یکی را انتخاب کند.^۱

غرض از عطف‌های مکرر «الحق و الباطل» و ... ظهورات و امتدادهای حقیقت دوگانه مزبور است.

۳. ظاهراً نتیجه‌گیری ذیل مبتنی بر استدلال غیرمباشر است یعنی إذا كان الكائن هو الله فامتدت ظهوراته حتى انتهى الظهور إلى حسنة كانت منه تبارك شأنه لكبرى منطوية في النفوس من «رجوع كل رقيقة إلى حقيقتها» و هي من الفطريات و الله اعلم.

^۱ دقت شود که این دوگانه در تشریح به معنای دوگانه اصیل در خارج تکوین نیست که لازمه‌اش ثنویت باشد. بلکه الله عزوجل خود به حسب حکمت زیبای خود شیطان را آفریده و او را مظهر کمالات جلالی خود قرار داده است و او به قدرت و اذن الهی می‌تواند با اختیار خود اظهار انانیت کند و در مقابل الله، طغیان ورزیده و راه مستقلی در تشریح ارایه نماید.